

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัด  
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล

นายทรงพล จำปาพันธุ์




วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต  
ภาควิชาการปกครอง  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

007972

T.15๙32514

AN ANALYTICAL STUDY OF THE NORTH-EASTERN LOCAL TEACHERS' ATTITUDE  
TOWARD THE SYSTEMATIC ORGANIZATION OF RURAL EDUCATION




Mr. Songphon Jumpapun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement  
for the Degree of Master of Political Science  
Department of Government  
Graduate School  
Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์      การศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัด  
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล  
โดย                              นายทรงพล จำปาพันธุ์  
ภาควิชา                            การปกครอง  
อาจารย์ที่ปรึกษา              รองศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สติปรีชา


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย  
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

  
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุนนาค)



คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(ศาสตราจารย์ จรุง สุกภาพ)

  
..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สติปรีชา)

  
..... กรรมการ  
(นายอนันต์ แจงกลีบ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัด  
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล  
ชื่อนิสิต นายทรงพล จำปาพันธุ์  
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สติปรีชา  
ภาควิชา การปกครอง  
ปีการศึกษา ๒๕๒๓

บทคัดย่อ



การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาประชาบาลซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป

การจัดการศึกษาประชาบาลจะมีประสิทธิภาพบรรลุตามความมุ่งหมายได้ นั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การยอมรับของผู้เกี่ยวข้องกับการสั่งสอนเยาวชนของชาติ ต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาลนี้ หากผู้เกี่ยวข้องโดยตรงไม่ยอมรับต่อการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ และมีความเคลื่อนไหวคัดค้านอยู่ตลอดเวลาแล้วการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นก็ไม่สามารถพัฒนาไปได้ด้วยดี

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล ผู้วิจัยได้แยกทัศนคติที่จะศึกษาออกเป็น ๕ ด้าน คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดโครงสร้าง ระบบการจัดการศึกษาประชาบาล การดำเนินงานด้านวิชาการ การดำเนินงานด้านธุรการ การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคล และการจัดการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตาของโรงเรียน  
ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธี  
ทอคแบบสอบถาม เพื่อวัตถุประสงค์คือการจัดระบบการศึกษาประชาบาล การวิเคราะห์  
ข้อมูลใช้อัตราส่วนร้อยละ

การวิจัยปรากฏผลว่า "ข้าราชการครูส่วนจังหวัดโดยทั่วไปไม่พอใจ  
ในการจัดระบบการศึกษาประชาบาลในปัจจุบัน (ในช่วงระหว่างปี ๒๕๐๘-๑ ตุลาคม  
๒๕๒๓) " ด้วยเหตุนี้หากจะมีพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าจะต้องพิจารณาปรับปรุง  
การจัดระบบการศึกษาประชาบาลนี้ด้วย.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title        An Analytical Study of the North-Eastern  
                         Local Teachers' Attitude toward the Systematic  
                         Organization of Rural Education

Name                 Mr. Songphon Jumpapun

Thesis Advisor     Associate Professor Pairoj Sitprija

Department         Government

Academic Year     1980

#### ABSTRACT

Education is an essential instrument for the national development. In developing country, manpower is one of the most significant factors, its efficiencies depend on the education administration, especially the rural elementary educational administration, which is the base of all higher education.

In order to achieve the aim of rural educational administration, those who are responsible for the young's training have to accept the systematic organization of rural education. On the contrary, if the systematic organization of rural education are presently neglected, the basic education will not be efficiently developed.

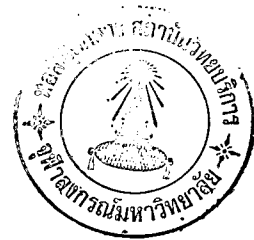
The main purpose of this analytical thesis is to study the North-Eastern local teachers' attitude towards the systematic organization of rural education. In collection of all data

and statistic information, the scope of the study has been classified into 5 categories as follows : the attitude towards the structural organization of rural education, the attitude towards the academic operation, the attitude towards the general management, the attitude towards the personnel administration of Changwad Administrative Organizations.

Data for the study are drawn from a questionnaire of the schools in North-Eastern provinces chosen by quota sampling technique. The method used in analyzing data is percentage analysis.

The major finding of this study is that "In general, local teachers are not satisfied with the present systematic organization of rural education (during the period of 1966-1 October 1980". As a result of this study, the systematic organization should be improved and developed to a great extent.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็เพราะผู้เขียนได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครู  
ส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นผู้คอยแบบสอบถามและส่งกลับคืนใหญ่ ผู้เขียน  
ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สิตปรีชา ที่รับเป็น  
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ รวมถึงตลอดทั้งการ  
แก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ  
ซึ่งได้กรุณาเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคุณอนันต์ แจงกลีบ ผู้อำนวยการ  
สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียน  
ขอขอบพระคุณทุกท่านทั้งสาคด้วยความจริงใจ

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ที่ได้ช่วยแนะนำและเป็นกำลังใจ  
ในการเขียนวิทยานิพนธ์ คือ คร.สนานจิตร สุกนทรพิทย์ คร.ชวดิศ สมานมิตร  
คุณวินัย ประไพพิศ คุณเวรภาส รุจีโกชน และคุณเอัจฉรา วงษ์เอ็ก ที่ได้ช่วย  
ตรวจสอบแก้ไขบทความภาษาอังกฤษของวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณผู้บริหารในการพิมพ์  
วิทยานิพนธ์ให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา

สุดท้ายผู้เขียนน้อมรำลึกถึงพระคุณของ นายศักดิ์สิทธิ์ นางสังวาลย์ จำปาพันธุ์  
บิศา มารดา ผู้ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจและกระตุนเตือนให้เขียนเสร็จตามกำหนดตลอดมา.

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





สารบัญ

๗

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย .....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	๘
กิตติกรรมประกาศ .....	๙
รายการตารางประกอบ .....	๑๐
รายการแผนภูมิประกอบ .....	๑๑
<b>บทที่ ๑</b> บทนำ .....	๑
ความสำคัญของปัญหา .....	๓
สภาพของปัญหา .....	๔
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	๕
ขอบเขตของการวิจัย .....	๗
สมมุติฐาน .....	๘
การค้นคว้าและการวิจัย .....	๘
วิธีการวิจัย .....	๘
การสร้างแบบสอบถาม .....	๑๐
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	๑๑
แนวความคิดในการวิจัย .....	๑๑
ประโยชน์ของทัศนคติ .....	๑๓
ผลที่คาดว่าจะได้รับ .....	๑๔
นิยามศัพท์ .....	๑๔
ลำดับการเสนอเรื่อง .....	๑๕

บทที่ ๒	การจัดการศึกษาประชาบาลในปัจจุบัน .....	๑๗
	ประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาประชาบาล .....	๑๗
	มูลเหตุที่โอนการศึกษาประชาบาลให้ท้องถิ่นดำเนินการ..	๒๓
	หลักและวิธีการจัดการศึกษาประชาบาลในปัจจุบัน.....	๒๗
	หลักการจัดการศึกษาประชาบาล .....	๒๘
	วิธีการจัดการศึกษาประชาบาล .....	๒๘
	กระทรวงมหาดไทย .....	๒๙
	กระทรวงศึกษาธิการ .....	๓๐
	คุรุสภา .....	๓๕
	องค์การบริหารส่วนจังหวัด .....	๓๙
	การบริหารการศึกษาโดยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด .....	๔๐
	การบริหารในระดับจังหวัด .....	๔๐
	การบริหารในระดับอำเภอ .....	๔๘
	ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาประชาบาล...	๕๑
	ความเคลื่อนไหวให้โอนการศึกษาประชาบาล คืนกระทรวงศึกษาธิการ .....	๕๑
	ความเคลื่อนไหวเรียกร้องให้จัดตั้งทบวงการศึกษา ประชาบาล .....	๕๕
	ความเคลื่อนไหวคัดค้านการโอนการศึกษา ประชาบาลให้ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ.....	๖๒

บทที่ ๓	แนวความคิดในการจัดระบบการศึกษาประชาบาล .....	๖๖
	แนวความคิดในการจัดระบบการศึกษาประชาบาลใน	
	ต่างประเทศ .....	๖๖
	การจัดระบบการศึกษาประชาบาลในสหรัฐอเมริกา...	๖๗
	การจัดระบบการศึกษาประชาบาลในอังกฤษ .....	๗๑
	การจัดระบบการศึกษาประชาบาลในสหภาพโซเวียต...	๗๔
	การจัดระบบการศึกษาประชาบาลในประเทศญี่ปุ่น....	๗๖
	แนวความคิดในการจัดระบบการศึกษาประชาบาลใน	
	ประเทศไทย .....	๗๕
	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลที่เสนอจากผล	
	การสัมมนา .....	๘๐
	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ	
	กรมการปกครอง .....	๘๓
	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ	
	นายลีปนนท์ เกตุทัต .....	๘๗
	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ	
	นายโกวิทย์ วรพิพัฒน์ .....	๘๑
	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ	
	นายกระมล ทองธรรมชาติ .....	๘๔

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัด.....๕๕	
ทัศนคติของข้าราชการครูส่วนจังหวัดต่อการจัดระบบการศึกษา	
ประชาบาล.....	๑๐๒
ทัศนคติของข้าราชการครูฯในสถานต่าง ๆ .....	๑๐๒
คานโครงสร้างระบบการศึกษาประชาบาล.....	๑๐๓
สรุปข้อมูลและวิเคราะห์ .....	๑๑๐
คานวิชาการ .....	๑๑๑
สรุปข้อมูลและวิเคราะห์ .....	๑๑๓
คานธุรการ .....	๑๑๓
สรุปข้อมูลและวิเคราะห์ .....	๑๑๖
คานการบริหารงานบุคคล .....	๑๑๖
สรุปข้อมูลและวิเคราะห์ .....	๑๑๘
คานการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ....	๑๑๘
สรุปข้อมูลและวิเคราะห์ .....	๑๒๒
สรุปทัศนคติของข้าราชการครูฯ ต่อการจัดระบบการศึกษา	
ประชาบาลแยกตามขอ .....	๑๒๒
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ .....	๑๒๔
ความคิด เห็นของผู้วิจัยต่อทัศนคติของข้าราชการครูฯ...	๑๒๕
ความคิด เห็นต่อการจัดโครงสร้างระบบการศึกษา	

ประชาบาล .....	๑๒๗
ความคิด เห็นต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ .....	๑๒๘
ความคิด เห็นต่อการดำเนินงานด้านธุรการ .....	๑๓๐
ความคิด เห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริหาร	
บุคคล .....	๑๓๒
ความคิด เห็นต่อการจัดการศึกษาประชาบาลของ	
องค์กร .....	๑๓๔
ปัญหาการจัดการศึกษาประชาบาลตามทัศนของผู้วิจัย .....	๑๓๕
ข้อเสนอแนะ .....	๑๓๘
รูปแบบบริหารการศึกษาประชาบาลตามแนวความคิด	
ของผู้วิจัย .....	๑๔๐
โครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาประชาบาล	
โครงสร้างฯใน ส่วนกลาง .....	๑๔๑
โครงสร้างฯใน ส่วนกลาง .....	๑๔๒
เหตุผลในการจัดรูปแบบบริหารการศึกษา	
ประชาบาลตามแนวความคิดของผู้วิจัย .....	๑๔๖
บรรณานุกรม .....	๑๕๑
ภาคผนวก .....	๑๕๗
ภาคผนวก ก .....	๑๕๘
ภาคผนวก ข .....	๑๖๗
ภาคผนวก ค .....	๑๗๓
ประวัติผู้เขียน .....	๑๗๕

## รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	แบบสอบถามที่ส่งและได้รับกลับคนจากจังหวัดต่าง ๆ .....	๑๐๐
๒	ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างระบบการศึกษาประชาบาล....	๑๐๕
๓	ทัศนคติของข้าราชการครูฯ ด้านการจัดโครงสร้างระบบการศึกษา ประชาบาล (แยกเป็นขอ) .....	๑๑๓
๔	ทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการ .....	๑๑๘
๕	ทัศนคติของข้าราชการครูด้านการดำเนินงานวิชาการ (แยกเป็นขอ) .....	๑๒๒
๖	ทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านธุรการ .....	๑๒๓
๗	ทัศนคติของข้าราชการครูด้านการดำเนินงานธุรการ (แยกเป็นขอ) .....	๑๒๗
๘	ทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคล .....	๑๒๘
๙	ทัศนคติของข้าราชการครูกับการบริหารงานบุคคล (แยกเป็นขอ) .	๑๓๒
๑๐	ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด .....	๑๓๓
๑๑	ทัศนคติของข้าราชการครูด้านการจัดการศึกษาขององค์การฯ (แยกเป็นขอ) .....	๑๓๗
๑๒	ทัศนคติของข้าราชการครูฯ ต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล (แยกเป็นขอ) .....	๑๓๘
๑๓	ทัศนคติของข้าราชการครูต่อการจัดระบบการศึกษาประชาบาล (แยกตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เ้ด๊ะะแนแนแล้ว) .....	๑๓๙

## รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
๑	การจัดองค์การขององค์การบริหารส่วนจังหวัด .....	๔๓
๒	การจัดองค์การของงานการศึกษาประชาบาล .....	๕๐
๓	รูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลในรูปทรวงการศึกษา ประชาบาล .....	๘๒
๔	โครงสร้างรูปแบบบริหารการศึกษาประชาบาลของกรมการปกครอง	๘๖
๕	โครงสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ นายสีปุ่นนท์ เกตุทัต .....	๕๐
๖	โครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาประชาบาลของ นายโกวิทย์ วรพิพัฒน์ .....	๕๓
๗	โครงสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาลของ นายกระมล ทองธรรมชาติ .....	๕๗

ศูนย์วิทยพัทยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย